

Complexiteit en contingentie : een kritische inleiding tot de sociologie van Niklas Luhmann

Citation for published version (APA):

Blom, C. (1997). *Complexiteit en contingentie : een kritische inleiding tot de sociologie van Niklas Luhmann*. [Doctoral Thesis, Maastricht University]. Kok Agora. <https://doi.org/10.26481/dis.19970530cb>

Document status and date:

Published: 01/01/1997

DOI:

[10.26481/dis.19970530cb](https://doi.org/10.26481/dis.19970530cb)

Document Version:

Publisher's PDF, also known as Version of record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

STELLINGEN

behorende bij het proefschrift *Complexiteit en Contingentie - Een kritische inleiding tot de sociologie van Niklas Luhmann* van C. Blom

1. Wil een sociologische theorie de moderne maatschappij op adequate wijze kunnen beschrijven, dan dient zij zich al op het niveau van haar grondslagen op het probleem 'complexiteit' te oriënteren.
2. Niklas Luhmanns geschriften demonstreren op tastbare wijze, dat een sociaalwetenschappelijk engagement met het complexiteitsprobleem geenszins tot technocratische denkbeelden omtrent de politieke inrichting en sturing van de samenleving hoeft te leiden, noch tot een 'kritiekloze apologie van het bestaand' (contra J. Habermas, 'Theorie der Gesellschaft oder Sozialtechnologie? Eine Auseinandersetzung mit Niklas Luhmann').
3. De wel vaker geuite verzekering dat Luhmanns sociologie 'kritisch' van aard is, daar deze de gegeven maatschappelijke structuren steeds analyseert in het licht van andere, hier en nu niet gerealiseerde mogelijkheden, schiet als een omschrijving van de normatieve inhoud en kritische functie van een Luhmanniaanse denkstijl te kort.
4. Het ontbreken van een algemene, systematische theorie aangaande de relatie tussen 'formele organisatie' en de door functionele differentiatie gekenmerkte 'moderne maatschappij' wreekt zich binnen Luhmanns diagnose van de huidige maatschappelijke problemen in de vorm van een eenzijdig-abstracte, weinig realistische situering van politieke sturingsproblemen, met als uitkomst een overdreven 'sturingspessimisme'. (Dit proefschrift, Hfdst. VI)
5. Luhmanns model van functionele differentiatie op basis van codering is onverenigbaar met zijn karakterisering van functiesystemen als 'autopoietische' communicatiesystemen. (Idem, Hfdst. VI)
6. In tegenstelling tot wat de Duitse filosoof Peter Sloterdijk beweert, hebben Europa-voorstellingen zich juist in oppositie met imperiale denkbeelden ontwikkeld. Dit heeft een paradoxaal idee van identiteitsconstitutie tot gevolg gehad. 'Europa' verschijnt als een samenhang die slechts een eenheid kan zijn in en door haar diversiteit, terwijl zij voor deze diversiteit op haar eenheid is aangewezen. (verg. Ed. Morin, *Penser l'Europe* (Parijs 1990))
7. Het probleem dat wij vandaag de dag met 'de Liefde' hebben, is, dat wij niet meer over een plausibel en op langere termijn praktisch uitvoerbaar alternatief beschikken.
8. Een filosofische overdenking van de 'informatiemaatschappij' dient zich erop te bezinnen, dat de, tot in het onvoorstelbare toegenomen capaciteit om gegevens op te slaan één van de centrale functies van het collectief 'geheugen', namelijk het vermogen tot 'vergeten', dreigt te ondermijnen.
9. Helmut Schmidt-Garre's interpretatie van de Mozart/Da Ponte-opera *Don Giovanni* als het 'zinnelijk' complement van Goethe's 'spirituele' Faust en zijn duiding van Don Giovanni als een 'dionysische held', kan net als de 'existentialistische' interpretatie van Frits Noske worden verwezen naar het onmetelijke rijk der mis-interpretaties die deze opera al sinds de Romantiek (E.T.A. Hoffmann) van zijn oorspronkelijke zeggingskracht hebben beroofd.
10. Het zou de efficiëntie van het wetenschappelijk onderzoek én de kwaliteit van het academisch leven bevorderen, indien een ieder gedurende zijn leven slechts een beperkt aantal pagina's met een wetenschappelijke inhoud zou mogen publiceren.